

Krullådalen hvor man i nær fremtid komme i forbindelse med det svenske veinett over Krullådalsveien som nu er under arbeide.

Et par hytter på de steder jeg har nevnt vilde også med ett slag åpne Børgefjell for både påske- og pinseskiløpere.

Og et herligere skiterreng enn det vilde bli, det skal man få lete etter både i syd og nord. Fra Trondhjem er det greit å komme til Børgefjell. Man tar toget til Grong. Derfra rutebil forbi Majavatten og så kan man selv velge hvor man vil skifte bilens hjul med apostlenes hester.

Eller man tar rutebil til Grong Gruber ved Gjersvik. Derfra kan man gå eller få bil, frem til Store Namsvollen, så motorbåt til Fagerneset. Og fjellet ligger der og innbyr alle til å ta strevet, men også til å høste gleden ved dagers eller ukers ubunden frihet i sol og regn, i storm og stille.

Harald Langhelle.

Et streiftog i Lappmarken.

Av Theodor Caspari.

Mens Värmlandsnaturen for en ikke ringe del kan takke *diktningen*, særlig Selma Lagerlöfs, og Dalarna de store historiske begivenheter for sitt ry, er det *fjellnaturen*, vesentlig fjellnaturen, som trekker turister op til Lappmarken.

Den mektige bergverksdrift, som fra begynnelsen av vårt århundrede er vokset frem i denne landsdel, og ganske visst også drar besøkende derop, har sitt centrum *utenfor* og *østenfor* det egentlige Lapplandske høifjell. Ikke fra Abiskoalperne, ikke fra Kebnekaise, Sveriges høieste fjell og Sareks øde fjellverden er det jernmalmen kommer, men fra Kirunas og Malmbergets forholdsvis lave høider.

For å slippe for den trettende opreise gjennom Sverige, valgte jeg sjøveien Trondhjem—Narvik. Charmen ved Narviksturen er først og fremst at man får anledning til å følge Vestfjorden, denne den mektigste av alle Norges fjorder, fra det åpne havgap og helt inn i dens inderste krok. Der reiser omtrent midt i fjorden *Landegode*, det trauste vartegn for Nordlands vesle hovedstad, Bodø, sin høie blå kegle. Der lyser lengere inn i fjorden Lødingens husrekker over på den annen side av fjorden — spredt utover de friske grønne småhøider. Ikke mindre enn fire små lokalbåter ligger inne på havnen, klar til avgang. På slaget tolv uler det fra dem alle, og avsted bærer det til Malangen, Tromsø og Narvik.

Og nu tar fjellene til å høine sig. Det glitrer i svaberg, det skinner fra bræ, og langt i syd reiser Hammerøskaftet og den navngjetne Stedtind sine selvsomme fjellformasjoner. Men intet av disse vakre partier kommer dog op mot fjellbyen Narviks omgivelser, når damperen endelig når inn på den svære sirkelrunde havnebukt, og malmbyen avslører sig for øinene, gjemt i tette

Abiskoalpene.

grønne bjerkelien og med «Snedronningen»s kullsvarte og skinnende hvite fjelldrakt høit over de grønne fjellknær.

Innbilder man sig at Vestfjorden på sitt vidløftige hærtokt ute fra havgapet ved Værø og Røst er tilsinns å slutte av ved Narvikbukten, da tar man feil. Nei, som Trondhjemsfjorden tøier og tøier sig innover mot Snåsen vannet, slik smyger og vrir Vestfjorden sig videre innover i Rombakfjordens smale tarm, for å komme den mæktige innlandssjø Torneträsk så nær som mulig.

Og Ofotbanen følger hakk i hel opefter fjellrevnen med utsikt ned til den ville Rombakbotn. Sneflekkene i den grågrønne fjellgrunn tar til å øke, og bjerken til å minske og bli borte. Gjennom et småkuperet øde fjellterreng når banen frem til «Riksgrensen» stasjon, 521 m. over havet. Her ligger vannskillet mellem Vesterhavet og Østersjøen. Ennu øiner man en stund Rombakstøttens eiendommelige formasjon over på norsk side.

Så bærer det nedover i et fjell-lende oversådd med småvann og bjerkeskog, og før man vet ordet av det, holder toget ved Abiskojøkk stasjon, 390 m. over havet). Vi er omsider i Lappmarken.

Når lappene er kommet inn i den landsdel som bærer navn efter dem, vet man ikke. Kun så meget, at lapper og nordboer må ha støtt sammen ved

Ishavet allerede omkring midten av det første årtusen før Kristus. At navn som Piteå, Luleå, Kalix og Torneå er av lappisk opprinnelse, tyder på at lappene har vært der før svenskene. Ordet «lapp» antas å være av finsk opprinnelse og henger sammen med et ord som betyr «ødemark». En lapp skulde altså være en i ødemarken hjemmehørende mann. Selv kaller lappene sig som bekjent «samer».

Lappene er dels flyttlapper, dels skoglapper og dels fiskerlapper. Sistnevnte er i regelen folk som ved ulykker eller dovenskap er blitt tvunget til å opgi fjell-liv og renskjøtsel og ernære sig kummerlig ved jakt og fiske. Skoglapper er jordbrukere, men holder også ved siden av jordbruket en antall rener. Skogrenen er i almindelighet større enn fjellrenen. Lappenes antall i Sverige regnes nu for å være omkring 7000, derav i Nordbottens län ca. 4000. Lappenes intime sammenheng med naturen og evne til å finne sig frem i allslags lende og vær er forbausende. Med en lapp til fører kan man finne frem i verste storm og dypeste vintermørke.

En stor rolle i handelen med lappene spillet i eldgamle dager de såkalte «Birkarlar». Det var bønder fra kystlandet ved Den botniske bukt, som til sine tider av året reiste om blandt lappene, innkrevet skatt og drev handel med dem. Det var i regelen nokså mektige menn, som kalte lappene innenfor sitt distrikt for «sine» lapper, og sikkert nok øvet alskens overgrep mot dem. Karl IX grep her inn og satte en stopper for disse overgrep.

Misjonsvirksomheten blandt lappene blev for alvor optatt av Gustaf Vasa, Karl IX og Gustaf Adolf. I årene 1671 og 1673 vedtok Karl XI de første lovene for kolonisasjon i Lappland. De som vilde grunne nybygg i Lappland, fikk 15 års skattefrihet og frihet for krigstjeneste. Litt efter litt trakk de svenske nybyggere op i Lappland, brøt jord her og der, men levde dog vesentlig av jakt og fiske. Omkring midten av 18de århundrede var de fleste kirker i Norrbottens län, hovedlenet i Lappmarken, opført.

I begynnelsen av 19de århundrede utgav den i Lapplands historie så navngjetne *Gustaf Hermelin* et kartverk over Sverige og Finland, og prøvde også på å gjenopta driften i de nedlagte jerngruber i Norrbotten. Til denne jernproduksjon, som dengang mislyktes, skal jeg komme tilbake senere i artikkelen.

En overordentlig sterk innflytelse på lappenes sjel liv har den bekjente lappeprest og botaniker *Lars Levi Læstadius* (født 1800, død 1861) øvet. Den første lappiske forfatter er *Johan Tuuri*, født ved Torneträsk stasjon. Hans bok «Muistalus samid bura» (beretning om lappene) skal betegne noget av en epoke i lappenes historie. Som i Norge og også i Sverige er lappenes sprog

Fra Kebnekaise — Sveriges høieste fjell (2123 m. o. h.).

vidt forskjellig i de forskjellige trakter av landet, så forskjellig at en lapp i Jämtland eller Vilhelmina ikke forstår en Jokkmokklapp og denne ikke en lapp fra Karasuando. Når jeg sluttelig bemerker at Norrbottens län har et areal av 105,520 kvadratkilometer med en folkemengde av omkring 178,000 personer, eller 2 innbyggere på kvadratkilometeren, så tror jeg at jeg har gitt leseren tilstrekkelig grunnlag til å forstå den svenske landsdel som jeg nu i all hast skal bereise. Mine meddelelser har jeg fra de svenske statsbaners fortreffelige reisehåndbok «Øvre Norrland».

— — —

Turiststasjonen Abisko, den svenske turistforenings største turiststasjon i Lappland, er grunnlagt i året 1902. Den ligger et par minutters vei fra Abiskojokk jernbanestasjon, og omtrent en kilometer fra innsjøen Tornetræsk. Den har 130 senger, en flerhet av store, hyggelige selskapsrum, og er i det hele tatt et utmerket innrettet og bestyret turisthotell. Spesielt er ordningen med måltidene for de tallrike gjester — foruten svensker særlig tyskere, dansker og nordmenn — særdeles praktisk. Spisetiden er gjort så rummelig at man ikke, som så ofte i Norge, behøver å henge i klokkestrengen, og rettene står alle

— som på de større jernbanhoteller — ferdig på det store midtbord. Opvartningspersonalet kan derved innskrenkes til et fåtall, og allikevel knirker det ikke et øieblikk i maskineriet. Spisescenene, som hos oss inntar en uforholdsmessig lang tid fordi man må vente og vente på rettene, reduseres ved denne ordning til det rimelige.

Efter 4 dagers vedholdende regnvær våknet hele Abisko turisthotell en morgen i strålende solskin. Mismotet og håpløsheten, fotografialbumene, bridgekortene og de gamle Stockholmsbladene er med ett feiet bort, og i løpet av et par timer ligger hotellet der stille og utdødd. De hundrede mennesker er forduftet som ved en trolldom. Mitt mål for dagen var fjelltoppen *Njulja* rett over turisthotellet (1199 m. over havet). Efter 3½ times — til en begynnelse nokså bratt stigning — står jeg på toppen. Endelig den efterlengtede utsikt over Abiskoalpene og Tornetræsk — den syvende i rekken av Sveriges store innsjøer, 70 kilometer lang og 9 kilometer på det bredeste.

Der ligger de foran mig i syd — på rekke og rad — lengst i sydøst «Lappeporten», den bekjente sadelformige senkning mellem to storfjell, de svære, men godlynte Abiskoalper, skinnende hvite av nysne, alle med Rondefjellenes runde, kollerte formasjoner. Sydvesten har ennå ikke ganske rullet å feie skodden helt vekk fra skuldrene og skoltene, men for hver time kjemper de sig sterkere og sterkere ut av uklarheten og uredeligheten. Solstreif og skyggedrag skifter ustanselig over fjellsidene — lange, hvite botner og dalsenk fører inn imellem dem, innover mot enda høiere fjell, helt inn mot Kebnekaise, Sveriges høieste fjell (2123 meter over havet) 50 kilometer borte.

Å trenge inn i denne øde fjellverden er vanskeligere enn vi nordmenn kunde tenke oss, fordi det her er svært glissent mellem fjellstuene, fjellstuer slik som vi nordmenn krever og er vant til. De «kåter» man her tar inn i, byr ikke på mat og drikke, det må turisten selv ta med sig, og sengestedene er nærmest som i våre tømmerkojer. En bestigning av Kebnekaise fra Abisko av tar 5 dager, og derfra videre over Saltoluokta, den nest største turiststasjon i Lappland til Kvikkjokk, «Lapplands paradis» som det heter, krever videre fem dager. Men på disse 10 dager har man jo riktignok sett det meste av hvad Lappland har å by av fjellnatur.

Det navn «Abiskodalen» som de svenske reisehåndbøker har gitt de utstrakte bjerkelien, som fra Tornetræsk drar sig langsomt opover mot Abiskoalpene, er lite treffende. Dalføre blir lendet først, når man tar liene på den annen side Tornetræsk med, men da disse lier ligger hele 9 kilometer borte, og vannet ligger imellem, så kan man høist uegentlig tale om en Abiskodal.

Fjell i Lappland.

Det yppige bjerkelende er gjennomstrømmet av elven Abiskojøkk, som i en steil malerisk «kanjon» — vi vilde kalle det «juv» — faller ut i Tornetræsk like ved turisthotellet.

Vi foretok neste dag et par timers vandring opefter disse langsomt skrånende bjerkelier. Vår akt var å nå den første stasjon på Kebnekaiseveien, «Abiskojaurestugan». Vil man tilfulle vite hvad naturensomhet er, da skal man sette inn gjennom dette uendelige lapplandske skogøde, hvor det hist og her stikker noen enkelte svarte furupyramider op over det lysegrønne bjerkehav, og hvor brede elver uten navn, eller med et eller annet sælsomt lappisk navn, plutselig stanser ens skritt. Vi kom til en slik elv, en biflod til Abiskojøkk, men skjønt jeg roser mig av å være nokså god til å vasse, måtte jeg her si stopp. Elven var for dyp og rivende. Vi måtte dermed opgi «Abiskojaurestugan», hvad som dog ikke anfektet oss større, da vi ikke hadde tenkt oss lenger.

Men tilbake til utsikten fra Njulja. Der ser vi i nord og øst utover den større del av Tornetræskts svære bassin, som i nordvest over mot Altenvannet og Bardodalen i Norge og rett i nord i fjellpartiet Jebrenjøkk — har høie fjellpartier. Lenger i sydøst ligger sjøen som et blankt blått speil mellom bjerkeskogens ganske lave remser.

På veien nedover fra Njulja kommer plutselig en umåtelig tamrenflokk styrrende like forbi oss, i rivende fart opover snaufjellet. I et nu er viddedraget dekket av en urskog av grenede horn og brune dyrerygger. Gjennom hornskogen skimter jeg øverst på fjellkammen den blå himmel. Så styrter renflokk nedover på den annen side av fjellet, og snart ligger snaufjellet like stille og ensomt som før.

En av de svenske nasjonalparkeres grunnleggere *Luis Ameen* uttaler et sted om Tornetræsk og traktene om denne sjø:

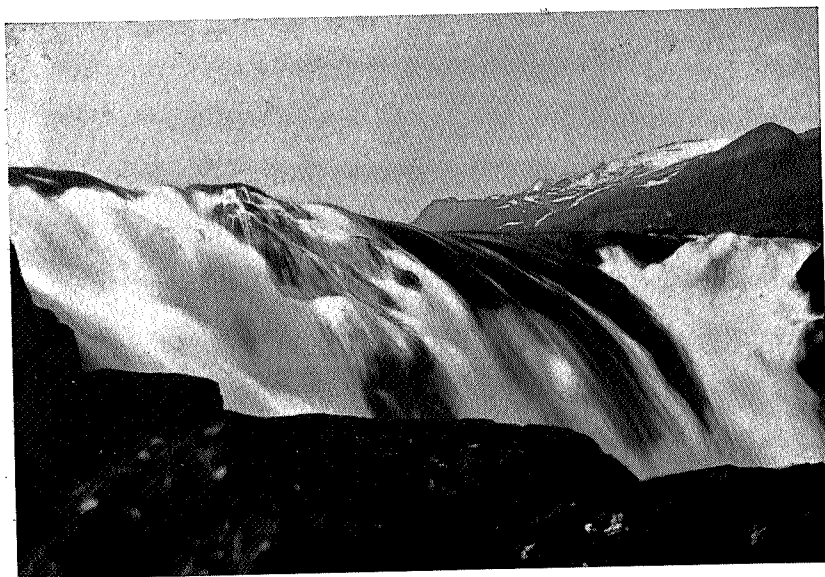
«Jeg vet intet som bedre enn Tornetræsk, om jeg så kan si, treffer tonen i den nordiske sagaen. De klumpede Abiskoalper, efter sitt utseende ganske visst grobianer, men sikkert nok litt dumme og ikke riktig skrekkinngående allikevel, minner mig om jotuner og jetter, og det store kolde og grønne vann om sagaens hemmelighetsfulle anelser og tyste trolldom!»

Ja, bildet kan jo i mange deler være treffende nok, men det er dog en ting, som må og bør være tilstede i et nordisk «sagaland», men som man savner i denne natur: mennesket og de store *ættegårder*, som, hvor fåtallige de enn var og hvor spredt de lå, gjorde landet til et sagaland, fordi de skapte sagafortellingene og overleverte dem til senere tiders mennesker. Den svenske forfatters bilde halter på et vesentlig punkt. — Det er ikke et sagaland, men et Lappland han ser utover, og Lapplands store naturensomhet har lappekåter, men ingen ættegårder. Ingen andre menneskeboliger enn jernbanestasjonene, ingen annen røk enn den fra de spredte vokterboliger langs Tornetræskts svære sjøspeil. Lappland har ingen andre sagafortellinger enn vårt århundredes tilvisse eventyrlige beretninger om, hvorledes en veldig bergverksdrift plutselig en dag sprang frem i ødemarken, hvor bjørn, ren, elg og ulv og her og der en ensom lappeleir hittil hadde vært det eneste livstegn.

Jeg nevnte ordet «nasjonalparker». Det er et prisverdig tiltak, vårt nabofolk i disse naturparker har tatt for å bevare svensk natur i sin opprinnelighet. Og det er ikke bare Lapplands vilde fjellnatur, men alle arter av svensk natur nasjonalparkene vil beskytte og bevare —.

I 1909 utferdigedes den nugjeldende lov om nasjonalparker. Den er utarbeidet av lektor *Karl Starbäck*, som nevnes som nasjonalparkenes far og skaper isammen med ovenfornevnte *Luis Ameen* og *Einar Lønberg*. Sistnevnte er naturparkenes høieste styrer, ordfører i «Vetenskapsakademiens naturskyddskomite».

Nasjonalparkene i Lappland er de tre: «*Sariekfjellenes nasjonalpark*» med et areal av ikke mindre enn 1900 kvadratkilometer. «Store Sjøfallets naturpark»

Hermelinsfallet — en del av «Stora Sjøfallet».

med 150 kvadratkilometer og «Abiskodalens naturpark» med 50 kvadratkilometer. Tilsammen er disse tre naturparker Europas største nasjonalparkanlegg og omkring halvparten av Yellowstoneparkens område over i Amerika. Men forresten har Sverige en hel del mindre nasjonalparker, alle i det søndre og mellemske Sverige. Alt i alt 13 nasjonalparker.

Og fjell- og fjordlandet Norge med sin overdådig rike natur — hvor mange nasjonalparker har det? — Til dato *ingen*. Nasjonalparkenes formål er, heter det, at: «Bilda tilsammen et galleri av alle huvudtyperna i svensk natur.»

Innenfor disse naturparker må trær, busker og blomster ikke røres, skudd ikke løses på levende vesener av hvad art de monne være. Før lappernes vedkommende gjør loven den klausul, at forbudet ikke skal føre til noen innskrenkning «i de rättigheter til bete, skogsfång och fiske, som äro lapperna medgivna».

Her i Lappmarkens store naturparker får da elg og ren, ulv og bjørn — sistnevnte dyr holder særlig til i traktene om storfjellet Nieras ved Stora Sjøfallet, vandre om i fred.

Fra Abisko til de store jernmalmfelter ved Kiruna er der noe over 100 kilometer. Jernveien følger til en begynnelse Tornetræsks ensomme bjerkeklæde

bredder, og snart forsvinner Abiskoalpene, og med dem Lapplands naturherligheter i det fjerne. Så svinger banen sydover, forlater Tornetræsk, og når gjennom øde viddestrekninger med myr og lavvoksen bjerkeskog — noe i likhet med Fokstumyren — den nu så navngjetne malmby Kiruna (8800 innbyggere), grunnlagt i 1900. Ufyselig triste egne, men egne, som har gjort Lappland til en av Sveriges verdifulleste provinser, og Sverige til et av Europas malmrikeste land.

Allerede i begynnelsen av 18. århundrede, heter det, var Kirunavare-Luosavare malmfelt bekjent. Det besøktes i 1736 av en kongelig kommisjon. Malmen førtes med renskyss til masovnene ved Torneelven. Men med den tids og senere tiders ferdselsveie var det gitt, at driften måtte mislykkes og opgis. Selv en mann som ovennevnte Gustav Hermelin kunde i lengden intet utrette. Først ved jernbaneanlegget «Gällivare-Riksgrensen» kom Kiruna i forbindelse med det svenske jernverksnett og med Narvik. Malmen føres nu fra Gällivare og Kiruna til Luleå eller Narvik, for å utskibes til utlandet. Lokomotivene er dels hurtigtogs, dels malmlagslokomotiver. Malmlagene består av 40 vogner og 35 tonn last, og driften er helt og holdent elektrisk.

Om Kirunas tilblivelse hitsettes ordrett følgende skildring fra de svenske statsbaners reisehåndbok:

«En sommerdag vandret statsgeologen dr. Hj. Lundbohm fra Gällivares malmberg til Kirunavares malmberg. På bergets østside stod en ensom lappkåte, og denne og en nyopført hytte var da det eneste som sammen med det medførte telt vidnet om menneskenes tilvær. I 1896 vendte dr. Lundbohm tilbake og flyttet inn i det blokkhus som han den dag i dag bebor.

I dette blokkhus er Kiruna født. Her har geologer gjort sine studier over bergets rikdommer, her har ingeniører spekulert og kalkulert over de tekniske muligheter for å tilgodegjøre sig dem, her har pengemenn prøvet kalkylenes riktighet, her har arkitekter og byggmestre lagt råd om en ny stor stad midt i polarskogens øde ensomhet.

Men han Lundbohm, geologen og ingeniøren, vitenskapsmannen, det forfinede kulturmenneske og det uforsvandede naturmenneske har vært den samlende og forenende kraft, som har holdt alle de mange trådene i sin hånd, rådde med alt og stillet alt og alle på rette plass.

Malmen har en lengde av omkring 5 km. og selve bergryggen, hvor malmen på mange steder ligger blottet i dagen, er omkring 3½ km. lang. Dybden er ukjent, men gjennom en serie diamantboringer, har man kunnet konstatere, at den er meget betydelig, hvad som også bekräftes av magnetiske undersø-

kelser. Malmen, som vesentlig utgjøres av magnetit eller svartmalm, er usedvanlig rik. Alt grubearbeide utføres i åpen dag i såkalte «dagpallar» eller terasseformede avsatter av 15—20 meters høide. Sprengningene i fjellet foregår til bestemte tider. I disse tider er det en lang stund en veldig kanonade, som høres utover hele trakten.

Fra Kiruna til Gällivare-Malmberget, de to andre store malmfelter i Lappland er der 100 km. Jernveien fører over flate ensformige furumoer og myr og sumper. En fullstendig rundtur gjennom malmbergets jernfelter krever tre timer. Malmen har fra begynnelsen av vært brutt under åpen himmel ved «pallbrytning», men alt ettersom man kom ned i dypere lag, måtte man gripe til underjordisk brytning.

Ennu 54 km. med jernbanen i sydvestlig retning, og man stanser ved Porjus og den store elektriske kraftstasjon ved Porjusfallet i store Luleelv, som forsyner både grubebrytningen og jernveidriften Kiruna—Riksgrensen med elektrisk kraft. Vi, som over «Stora Luleträsk» og sjøen Langas vilde gjøre en tur til den annen store turiststasjon i Lappland, *Saltoluokta*, forlot jernbanen en stasjon før Torjus ved Luleträsk's søndre ende. Denne tur, som praktisk talt helt og holdent er en motorbåttur, tar otte lange timer, kun avbrutt av en kilometers spasertur mellom ovennevnte sjøer. Det er idetheletatt en stor skyggeside ved besøket i den lapplandske fjellverden, at adkomsten, det være sig til *Saltoluokta*, eller et annet naturskjønt sted Kvikkjokk, er så uendelig lang og gjennomgående ensformig. Otte timer i en liten fullpakket motorbåt kan til nød gå an, når naturen er vakker og skiftende, men er den ensformig og kjedelig, virker turen drepene i solskin enn si i regnvær. Uvilkårlig fristes man i slike tilfeller til å gjøre det, man *ikke* skal gjøre: trekke sammenligninger med sitt eget lands natur, med den alltid naturskjønne opreise til *vår* fjellverden. Lave ensformige bredder bevokset med furuskog og atter furuskog opefter nesten hele den 50 km. lange Luleträsk. Mens traktene om Torneträsk er helt ubebodd, ser man her med lange mellomrum en og annen liten gård, bebodd av en fiskelapp. Ved siden av fisket har han en eller et par kyr, og kanskje noen få rener, som mot betaling følger flyttlappen om sommeren. Kun to svenske innflyttere har funnet veien op til disse trakter. De mere velstående lapper, som holder til i en og annen liten lappeby, tilhører alle Rimpe-stammen. De er alle Læstadianere, og en eller flere lappepredikanter reiser stadig og preker for dem. Sitt store vintermarkéd avholder de i lappebyen Jokkmokk.

Efter tre timers fart tar litt efter litt de lave strandbredder til å høine sig.

Små blå åsrygger dukker op bak de grønne skoglinjer. Traktene får en viss likhet med Fæmundstraktene, kun at furuen altså dominerer ved Luleträsk, mens bjerken råer ved Fæmund. Endelig, langt på kvelden, når vi den i 1917 og 1918 opførte turisthytte *Saltoluokta*, centralstasjonen for turene nordover til Kebnekaise og sydover til Kvikkjokk, som herfra nåes på to a tre vandringsdager. Naturen er her overmåte vakker, minner noe om Gjendenaturen. På venstre side av Langas hever en imponerende lang og bratt rødbrun borgmur sig. I nord reiser det tidligere nevnte Nieras (4 til 5000 fot høit) sin mektige pyramide.

Fra den lune hyggelige Saltoluoktastasjon (plass til 60 turister) til det berømte vannfall «Stora Sjøfallet» er der en 12 kilometers ro- eller motorbåttur. Ven enden av sjøen Langas ligger en bergrygg av sandsten mellom Langas og en ovenfor liggende sjø. Over denne bergrygg styrter elven sine vannmasser i en flerhet av større og mindre fall. Det er dette fall som kalles «Stora Sjøfallet». Fallhøiden er ikke mere enn 40 m. Det er da de svære vannmasser i forbindelse med de imponerende omgivelser — det blanke vann ovenfor fallet med snefjell på begge sider — som utgjør skjønnet. Så forvænt vi nordmenn er med verdige fosser, må vi dog her innrømme, at vi står overfor en severdighet. Det dype smaragdgrønne Hermelinsfall, gjennemsiktig slik, at man tydelig ser de gulgrønne stenblokkene under strømskavlen, er av stor skjønnet. At de svenske reisehåndbøker imidlertid gjør alt for meget av naturfenomenet er sikkert nok. Det kunde ikke skade, om våre norske reisehåndbøker, som dog har ganske annen grunn til å bruke store ord, efterlignet dem *litt* i denne henseende. Deres skildringer lider gjennomgående av en påfallende frykt for å bruke sterke uttrykk, selv når de er på rette sted. Opgaven skulde jo dog være å trekke turister til vårt naturskjønne land.

Min tanke var fra først av å følge også den annen og enda lengere vassdragsled til Kvikkjokk, men dels var det fremdeles usikkert med været, dels var jeg blitt grundig kjed av de evige motorbåtreiser. Det blev da til, at jeg fra lappebyen Jokkmokk tok bil direkte til festningsbyen Boden. — Dermed ver jeg inne på jernveislinsen Østersund—Trondheim. Bilturen til Boden, som for den største strekning følger Luleelven hadde flere vakre partier. Best det var, således især ved turiststasjonen Edefors åpnet skogtykningen sig, og gav plass for den yndefulleste idyll. I det hele tatt er efter min mening *idyllen* det mest særegne og vakre, svensk natur kan by den reisende. Fjellnaturen kommer, selv i Lappmarken, ikke op mot den norske. Mektig og bred, men blank og rolig, gled Luleelven ved Edefors nedover mellom yppiggrønne bredder, hvor hengebjørken dyppet sitt bladheng ned i den sollyse strøm. Det lille

hotell som lå der, var i sannhet en liten «vrå mellom bergene», hvor et slitent menneske kunde finne ro og hvile som intet annet sted. For her var det glissent mellom de bebodde steder.

Om mulig enda sterkere grep den fine idylliske Mjøs natur omkring byen Østersund mig. Med dette lyse vennlige naturbillede som det siste minne fra mitt streiftog i Lappmarken reiste jeg neste dag over Storlien inn i Norge og hilste underveis med glede på mine gamle kjenninger *Sylene*, det eneste fjellparti, broderfolkene har som felleseie.

Solo på ski fra Glomfjord over Svartisen og til Ringebu.

Av Jackson.

Svartisen med istind.

Hvis man ønsker sig bort fra den syke kultur og har gåt sig trett på de rødmalte veier i det prostituerte høifjell, da har man bare en utvei, et tilfluktssted. — Det er en venn som alltid strekker sin vennskapelige tunge ut mot den civilisasjonstrette fotvandrer eller skiløper. — Ja, det er breen eller rettere breene. Som selve resignasjonens symboler ligger disse størknede strømmer med glacial ro i et fjell-landskaps nervøse formasjoner.

Således omtrent tenkte jeg da mitt blikk plutselig falt på en hvit flekk på Norgeskartet, flekken lå under polarcirkelen og lød navnet Svartisen.

Da jeg i midten av februar steg av hurtigruten ved Ørness var det med stor glede jeg konstaterte at sneen var ankommet en uke i forveien, hensikten var nemlig å benytte sig av ski i størst mulig utstrekning på den forestående travers av Svartisen.